

PADDESTOELLEN OP ZUIDERZEEDUINTJES

Jos Hooijmeijer

Verschillende delen van de Friese IJsselmeerkust zijn van groot belang voor paddestoelen van schrale graslanden. De onderstaande bijdrage doet kort verslag van een inventarisatie van paddestoelen in de Huitebuersterbûtenpolder, ten zuiden van de Gaasterlandse dorpen Oude- en Nijemirdum.

KORTE KARAKTERISTIEK

Aan de zuidzijde van de Friese IJsselmeerkust ligt tussen Oude- en Nijemirdum een buitendijks gelegen polder: de Huitebuersterbûtenpolder (HBB-polder). Een groot deel van deze polder is natuurreservaat en sinds 1991 stapsgewijs in eigendom gekomen bij de Vereniging It Fryske Gea.

Langs de zuidkant van het gebied komen hoge zandkoppen voor, die zijn ontstaan in de tijd van de Zuiderzee. Stroming van de zee en opwaaiing vormden de karakteristieke duintjes, die in Gaasterland 'ouwers' worden genoemd. Op deze kopjes komt een schrale vegetatie voor met plantensoorten als Echte kruisdistel *Eryngium campestre*, Geel walstro *Galium verum*, Zandhaver *Leymus arenarius*, Kattendoorn *Ononis repens spinosa* en een aantal zeldzame soorten klavers. In de lagere delen groeit o.a. nog Engels gras *Armeria maritima*.

BEHEER

Op dit moment wordt in het Fryske Gea-reservaat een omvormingsbeheer gevoerd, waarbij verschraling van de voormalige bemeste landbouwgronden wordt nagestreefd. In de praktijk betekent dit dat de graslandpercelen worden beweid en/of gemaaid (na 15 juni), waarbij het gewas wordt afgevoerd. Tegelijkertijd mag het gebied op geen enkele manier worden bemest. Frezen, scheuren, egaliseren, herinzaaien en het gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen zijn vanzelfsprekend uit den boze. De resultaten van dit verschrallingsbeheer worden steeds beter zichtbaar, met name op de van nature al schrale zandkoppen.

INVENTARISATIE

In het najaar van 2000 is het gebied onderzocht op paddestoelen. In het natuurbeheer wordt steeds meer aandacht besteed aan het voorkomen van

paddestoelen, aangezien de aanwezigheid van bepaalde soorten veel zegt over de effectiviteit van het gevoerde beheer en bijdraagt aan de waardering van het terrein. Van het even ten westen van de HBB-polder gelegen Oudemirdumerklif was bij-

voorbeeld bekend dat daar een groot aantal zeldzame soorten paddestoelen van schrale graslanden voorkomt. Een eerste inventarisatie van de HBB-polder ziet er veelbelovend uit. Hieronder wordt een overzicht gegeven van de in 2000 aangetroffen soorten pad-

Roodbruine slanke amaniet

foto: Karin Uilhoorn

destoelen. Hierbij is speciaal gelet op wasplaten, een groep die bij uitstek in schrale graslanden voorkomt.

RESULTATEN

In de periode eind september 2000 – eind november 2000 is het terrein zes keer bezocht en werden alle soorten paddestoelen genoteerd. Om de soorten op naam te brengen, is alleen gebruik gemaakt van determinatiegidsen (met name Philips 1990) en niet van microscopische methoden. De determinatie van de meeste soorten is overigens wel bevestigd door paddestoelenspecialist (mycoloog) Gosse Haga uit Heerenveen.

Tabel 1 geeft een overzicht van de op de zandkopjes gevonden soorten en de mate van bedreiging volgens de

Rode lijst van bedreigde en kwetsbare paddestoelen in Nederland (Arnolds & van Ommering 1996).

CONCLUSIE

Allereerst moet worden benadrukt dat door mijn beperkte paddestoelenkennis de lijst ongetwijfeld niet compleet is en mogelijk ook een enkele fout bevat. Het is echter wel duidelijk dat de zandkopjes in de HBB-polder voor paddestoelen bijzonder waardevol zijn. Maar liefst zes Rode lijstsoorten komen vrij algemeen in het terrein voor. Deze soorten zijn kenmerkend voor weinig bemeste (schraal)graslanden met een ongestoord bodemprofiel. Wat dat betreft lijkt It Fryske Gea met haar beheer op de goede weg te zijn. Daarbij moet wel worden

opgemerkt dat het voorkomen van deze soorten beperkt is tot maar één perceel. Dit perceel wordt gekenmerkt door een korte, weinig verruigde vegetatie met een dunne moslaag. De andere percelen zijn nog niet zo lang in beheer bij It Fryske Gea en daardoor minder schraal of enigszins verruigd, vooral met een dikke laag Gewoon haakmos *Rhytidiadelphus squarrosus*. Bij een verdergaande verschraling respectievelijk optimalisatie van het beheer zijn deze percelen waarschijnlijk in potentie even geschikt voor bijzondere schraalandsorten paddestoelen. De komende jaren zullen de ontwikkelingen in het gebied dan ook nauwlettend worden gevolgd. Daarbij zou de hulp van een ervaren (amateur)mycoloog van harte welkom zijn.

Tabel 1. Lijst van vastgestelde soorten paddestoelen in de Huitenbuersterbûtenpolder in 2000. Naats de Nederlandse en wetenschappelijke soortnaam is de status van de soort op de Rode lijst van bedreigde en kwetsbare soorten paddestoelen in Nederland weergegeven.

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	Rode lijst
WASPLATEN		
Zwartwordende wasplaat	<i>Hygrocybe conica</i>	
Elfenwasplaat	<i>Hygrocybe ceracea</i>	kwetsbaar
Papegaaizwammetje	<i>Hygrocybe psittacina</i>	bedreigd
Vuurzwammetje	<i>Hygrocybe miniata</i>	
Gewoon sneeuwzwammetje	<i>Hygrocybe nivea</i>	kwetsbaar
Gewone weidewasplaat	<i>Hygrocybe pratensis</i>	bedreigd
Vermiljoenwasplaat	<i>Hygrocybe strangulata</i>	
OVERIGE SOORTEN		
Gele knotszwam	<i>Clavulinopsis helveola</i>	kwetsbaar
Slanke aardtong	<i>Geoglossum umbratile</i>	bedreigd
Grote knoflooktaailing	<i>Marasmius alliaceus</i>	
Weidekringzwam	<i>Marasmius oreades</i>	
Grote parasolzwam	<i>Lepiota procera</i>	
Rafelige parasolzwam	<i>Lepiota excoriata</i>	
Bruine satijnzwam	<i>Entoloma sericeum</i>	
Weidechampignon	<i>Agaricus campestris</i>	
Okergele korrelhoed	<i>Cystoderma amianthinum</i>	
Bruinsnedemycena	<i>Mycena olivaceomarginata</i>	
Elfenschermpje	<i>Mycena pura</i>	
Franjevlekplaat	<i>Panaeolus sphinctrinus</i>	
Loodgrijze bovist	<i>Bovista plumbea</i>	
Ruitjesbovist	<i>Calvatia utriformis</i>	

LITERATUUR

ARNOLDS, E.J.M. & G. VAN OMMERING 1996. Bedreigde en kwetsbare paddestoelen in Nederland. Toelichting op de Rode Lijst. Rapport nr. 24, IKC Natuurbeheer, Wageningen.

PHILIPS, R. 1990. Paddestoelen en schimmels van West-Europa. Het Spectrum.

Jos Hooijmeijer, It Fryske Gea, District West, Murnserleane 1, 8572 WN Rijs (tel.: 0514-581900; e-mail: j.hooijmeijer@fryskegea.nl)